

О. ЛЮНАТИК.

Без маски.

Історія новішої літератури.

Причинки-проблеми-дезідерати.

ТОМ I.

PG
3932
B48
1903
t. 1
c. 1
ROBA

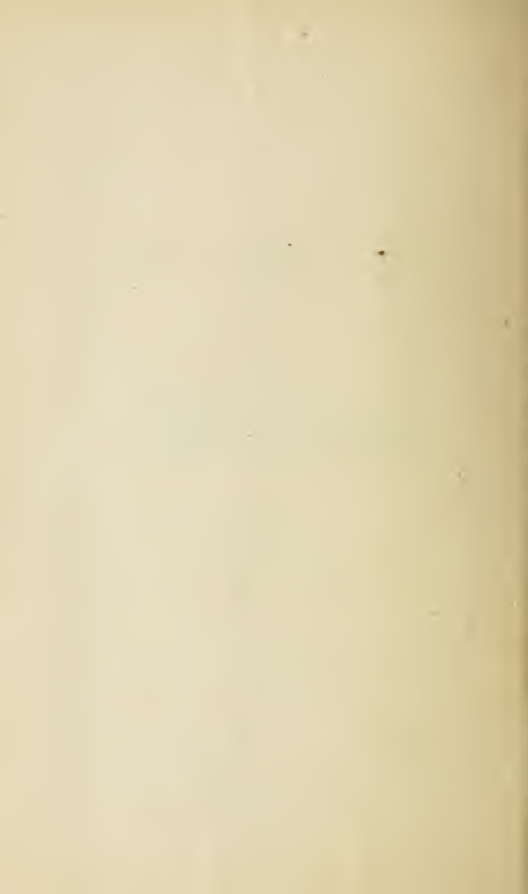
ОМІЯ 1903.

ЗА ДОПОМОГОЮ АВТОРА.

Видана в Коломиї.

БЕЗ МАСКИ.

О. ЛЮНАТИК.

Без маски.

Історія новішої літератури.

Причинки-проблеми-дезідерати.

ТОМ I.

Коломия 1903.

НАКЛАДОМ АВТОРА.

З друкарні Вільгельма Браунера в Коломиї.

Вступне слово.

(Виїмок з „Набожної містерії“.)

Христос воскрес! Збідованих покров
Рабів. Тонучих божеське судиО...
Иньшим знов кане, наче із небеС
Сріблестим плаєм в даль роса. Крізь смерК
Тїнь ясна злотає пливе в простіР...
Ось, бач, від радикалів в рай ведЕ
Сьвятий, благий... Чи справді Він воскресС?

Хор:

Во істину, во істину воскрес!

В. Шурат.

Іван Храмко.

(Зі збірки: 13 днів журби).

В низ котить ся мій віз. Проїшли
[момента,
коли для всіх був всім. Скінчилась
[мука...

Немов стріла з розломаного лука, —
щез капітал, розвіялись процента.

Квилить поезія німа, безрука :
„Не геній ти, а взір лиш продуцента!“
Глум і безсиле — труду мого рента!
Всьо рве ся, гасне. Ох, важка роз-
[лука!

Де сонце гріло — хмари сунуть сірі
і зорі гаснуть, меркнуть сьвітла
[барви...

Лечу все в низ, де гніль, погані
[лярви,

зневіра й глум. Лишаю труд і діри...
А доля каже: „Падаючи з трону, —
не маєш навіть доброго розгону...”

П. Лярванський.

Із циклю: На жаль часом.

Валить ся сьвіт. Бють громи, виють
протяжні бурі, мов чортівські злюки.
В тумані мрак танцюють сонні мари,
на небі місяць ломить висхлі руки, —
блідий, німий, — а злобний від рос-
[пуки.

Ревить медвідь... стає на спухлі ноги
із барлога і йде, мов всі падлюки,
що то сичать і виють о півночи...
А в серцю моїм жаль і біль і скуки, —
знимаю ся, паду, — страшенні муки!

О, так, немов вампіру сик, скри-
[жаль,
мене по серцю тне розлука...
Мов по землі заржавілий рискаль,
гризе мене отся печаль, —
зі всіх страшних, — найбільш
[страшна гадюка!

В. Терницький.
Кохання.

Кохання, — ти є смерть!
Ні круть, ні верть
складають ся сонети, ямби,
клясичні стопи, дитірамби,
кров бурить ся, в сюж мить —
хребет і в горлі щось тріщить...
Часами навіть без потреби
дехто пісні складає для тебе...
Між ними й я, — якимсь не теє...
Однак, — додам слівце однеє:
Кохання, коли сьмішить себе не
[хоч, —
то йди від мене проч!

З поезий Горпинського.

Гадаєте, що я вже залюбив ся,
коли любовні віршики складаю?
Ні! Милів ся я, — та так не по-
[милів ся,
у голові усї клепки ще маю.

Оттак собі сьпіваю для відміни,
любую власну тільки мрію.
І не таю ся з тим. В словах такій,
[як з міни —
живу, комедії не граю, не дурію.

З поезий Катерини Вікнострічевої.

(Стих сей буде у „Вістнику“ за місяць
липень 1903.)

Безмежний сумнів.. Опалеві хмари
мріють в зефірі шкарлатових візій..
Такі чудові... Конвульсійні чари
із фіолетів канв на попелища, мари,
падуть в простір неконсеквенції
льоґічних душ колізій..

Дарма! — Коли найдесь крихітка
[хоч інвенції,
то в шумі зьвізд, що шепчуть двічі,
найдесь вже поза... В сонця дека-
[денції,
при сьвітлі муз, епілептичної ін-
виходить „візнія стрічі“... [тенції

І блисне жар з перлових уст,
трохеї, ронда, триби,
поезія в прозі... як де ґуст...
А люди корчать ся, глядять на див-
[ний бюст,
питають ся: „Чи „вікна“ се, —
[чи шибби?“

Та я лечу! Над гори дебри, яри,
волочить ся мій ґеній понад ґльоби.
Над книг картки, в країну чарів...
Ах, люди тут марні... Глядять крізь
[окуляри,
як я маячу — римської рефлекс Ні-
[їюби.

— — — — —
Мій ґеній мчить до хмар, над
[ґльоби!...
Пливу... Глянь, Христе, в мої очи!...
— — — — —
І так летіла я три дни й три ночі...

Остап Влуцький.

Житє і сьвіт все чорно ти малюєш,
Найкрасші мрії — в тебе леду скапи...
Та схаменись! — Нам крови тим
[не псуєш...
Даром лиш хмариш ся, Остапе...

З поезий Евг. Вандичевського.

(З сліпого, кривого і глупорожденного.)

I.

Хоча мене поез'ю наділить
боги лихі якомсь забули, —
я не даюсь, — анї на мить!
Таж крім пеґазів, — (розум вчить!)
є ще на сьвітї — мули...

І так, хоч крил у них нема,
лепета не здорова...
сїдаю все на них. Дарма,
що щирости у сїм Біг — ма'...
Шах-мах, щось ляпну, й поезія
[готова!

II.

(Вістник 1901. „До бою!“.)

Гей, сміло братя! В ряд один!
Хапаймо жваво зброю!
Не гаймо ся. Гонім, женім —
До бою, гей, до бою!

У бій брати! З ножами від
обідів і від снідань!
„Берім назад своє, собі“ —
і здобуваймо... Відень!

Василь Плащовський.

(Стих, який через помилку не ввійшов до
„Розсипаних перел“.)

І знов був я на забаві!
Пташат любих, не лукавих:
рій дівчат близь мене сїв...
Я здурів! Куди не гляну,
всюди зіроньку догляну,
мов цвіток з сільських лугів.

Їх красою в мить я вшив ся,
а що в кождій залюбив ся,
слово Вам на те даю!
Чи на Маню люблю, гляну,
чи на Зонечку румину,
чи на Дзюню, — всіх люблю!

Та найбільше ту Ганусю,
не Ганусю а Марусю,
красну наче маків цвіт!
В кут йде Вандзя перед нею,
серце моє рвесь за нею,
сю любить буду — пять літ!

(Два дни пізнійше):

Ої не круки зверещали,
ої не дуби затріщали,
та не повалили ся...
Се ми тільки, Маню, любко,
на шляхи свої голубко,
розходили ся...

Наші рецензенти.

В І Н.

(Черемшина: Карби. Вістник 1902.)

Коли ти хочеш, любчику мій знати,
в чому вся тайна письменської штуки,
заки в сьвіт пустиш першу свою
послухай мові науки: [книгу,

Передовсім ти тямити повинен,
що всі модерні сьвіта літерати,
всі Метерлінки, Нітші та Ібзени —
не люди є, — а аберати.

Пиши як хоч, як сам бажаєш, —
і глупо навіть і банально, —
та перша річ зі всіх обставин:
писати треба нам — реально!

5% ідей тенденційних
45 дека реалізму, —
і річ готова. А на десерт
пів фунта сентименталізму.

Не вадить також дещо вплести
із соціальної ще точки

або політики... Бо ниньша повість —
се курята, — але без — — квочки.

А нарконець — морал, наука!

Та не варятські софізмат!

А що до мови... га, — дарма, —
читай „Історію“ мою, свате...

Коли те все, що кажу, зробиш, —
тоді покірно вдар ся в груди...

Для „Вістника“ віддай рукопись —
а ручу, хлопче, — добре буде!...

В О Н А.

(Б. Лепкий: Осінь. Вістник 1903.)

Ви, панцю, в храм сей, -- може
[її теє...
Колпсь будете мати доступ...
Талант щось ніби є, — а навіть
Ви робите вже в дечім — поступ...

Ся приміром „мужицька кістка“,
що голод ю в руках тримає,
цікава в дечім, — і, — се правда, —
з електрики щось в собі має...

„Остров“ -- не знаю. Хто не бачив...
(В мові тїтки є він в нижі...) —
Пригадую собі, — а впрочім,
як з мужем будемо в Парижі —

зобачу в друге. „Сповідь“ — млява,
за мало сили, гуку, стуку —
і соціальної програми. З нею
лучити треба конче... штуку!

Ще й польонізм... Та, кінцево, —
у Вас є певна сьвіжа краска...
Пишіть! Старайтесь! Може й теє...
Я радааб!...
Ах, — що за ласка!

Дехто.

Не можу знести тих людей,
що мають сю дурну прикмету:
Бажають бути тим, чим я, —
— моїм гордять авторітетом!

Галіп — Щурат — уже мерці, —
їх забив я у лютії злости.
Але чи ж иньшим з них не мож
сторощить руки, ребра, кости?

Всі мають так писать, як я!
Талант-жеж в мене дужий, кренкий.
А коли так, проте чомуж —
не розуміє сего Лепкий?

Тенденція в штуці — мій девіз!
Клену фантазию гордопанську.
Кобринську в небо піднесу, —
а знищу, знищу Кобилянську!

Хамчикевич.

(Леся Українка: Відгуки. Діло 1902.)

Що такого? Бий в лепету, —
я тих слів не зрозумію!
Чому серце те з „кришталю“ —
не пі́йму. Скорійш — здурію!

Що тут „вал девятий“ — хоче,
„карнавал“ — „епільогі“ —
нич не знаю. Сподіваюсь, —
що і иньші педаґогі...

Якісь хмари непонятні,
чари спіритуалізму
сприєгли ся... Ах, вже знаю! —
Вицьвіт є се модернізму...

Тож нехай Лозинський скаже
стораз: „ясно!“, — скажу: „темно!“ —
Чому серце те з „кришталю“ —
не вгадаю. — Га, даремно...

Сергій Єрфемов.

(Кіевская Старина.)

Коли поезія мовчить про банк,
в новелі ніч про пасовиско, —
то вже самі, свати, скажіть, —
якого виглядять тут зиску?

Яка ідея і який хосен
з огня, що сьвітить, та не гріє?
„Царівна“ варт що? Ні! Таж в ній
не правда є, а бабські мрії.

Стефаник, Кримський, — а за ним
Хоткевич, Яцків, — десперати!
Я не жартую! Жарт марині, --
ми виметім сьміття се з хати!

Бо вжеж самі, свати скажіть,
якого виглядять нам зиску,
коли поезія про банк мовчить,
в новелі ніч про пасовиско?

